

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 223.

V Ljubljani, v petek 28. septembra 1888.

Letnik XVI.

Deželni zbor kranjski.

(Šesta seja, dne 27. septembra.)

(Konec.)

Dr. Bleiweis poroča o proračunu bolniškega zaklada za leto 1889., ki se potrjuje brez ugovora. Potrebščina iznaša 59.661 gld. 49 kr., zaklada pa 12.189 gld. 74 kr., torej bode primanjkovalo 47.471 gld. 75 kr., ki jih bode treba doplačati iz deželnega zaklada.

Ravno tako se brez ugovora potrjuje proračun blazniškega zaklada, čigar potrebščina za leto 1889. iznaša 80.845 gld. 31 kr., zaklada pa 10.003 gld. 50 kr., torej bode moral deželni zaklad za blaznico pridojati 70.841 gld. 81 kr.

Hirajoči umobolniki so spojeni s hiralnico sv. Jožefa, kjer se za vsakega plačuje po 45 kr. oskrbovalnine na dan. Finančnemu odseku se je zdel ta znesek v primeri s troški za druge bolnike previsok, ker so troški režije tam manjši, kakor v deželni blaznici, torej predlaga naslednjo resolucijo, ki obvelja brez ugovora:

„Deželni zbor naroča deželnemu odboru, da skuša znižati oskrbovalne troške za hirajoče umobolne v blaznici-hiralnici pri sv. Jožefu od sedanjih oskrbovalnine 45 kr. na dan na 40 kr., posebno z ozirom na to, ker se bode tekom leta 1889. število tam oskrbovanih hirajočih umobolnih skoraj gotovo pomnožilo. Ob enem pa tudi naroča deželnemu odboru, da isto tudi izposluje pri oskrbništvu hiralnice za one hirajoče, kateri se tam oskrbujejo na občinske troške.“

Ravno tako obvelja druga resolucija, gledé nekaterih poprav in potrebnih novih naprav v blaznici na Studencu, ki se glasi:

„Za razširjatev kopelj, za pobarvanje fačade na novih stavbah, kakor tudi fačade na že sedaj obstoječih hišah, dalje za napravo železnih mrež okoli vrtov pri oddelkih za nemirne, pooblaščuje se deželni odbor, da smé iz kredita 66.000 gld., kateri je lansko leto dovolil deželni zbor za nove stavbe, vporabiti v ta namen toliko, kolikor bo za te naprave potrebno.“

Dalje poroča dr. Bleiweis o proračunu porodniškega zaklada za leto 1889.; potrebščine bo 5038 gld. 5 kr., zaklade pa 990 gld. 60 kr., torej bode primanjkovalo 4047 gld. 45 kr., ki jih bode treba dodati iz deželnega zaklada.

Proračun najdeniškega zaklada za l. 1889., ki je bil potem potrjen, kaže potrebščine 4208 gld. 74 kr., zaklade 298 gld. 20 kr., torej bode moral deželni zaklad tudi tukaj primakniti 3910 gld. 54 kr. Za vse štiri dobrodelne deželne zavode se bode iz deželnega zaklada potrebovalo 126.271 gl. 55 kr., in ako k tej svoti prištevamo še 65.000 gl., ki jih mora dežela plačevati vnanjim bolnišnicam, iznašajo deželni troški za ravnokar obravnavane namene okoli 200.000 gld.

Prošnja ranocelnika Janeza Bobka iz Ribnice se izroči deželnemu odboru, da se pri vravnavi zdravstvenih služb v deželi na njo ozira in prosilec odmeri plačo, kakoršna je po novem zakonu določena za ranocelnike.

Poslanec Klun poroča o prošnji društva za zidanje sirotišnice v Kočevju za podporo, ter predlaga v imenu finančnega odseka donesek 300 gld. iz deželnega zaklada.

Poslanec Dežman priporoča prošnjo in predlaga 1000 gld.

Poslanec Višnikar podpira predlog Dežmanov, nasvetuje pa za slučaj, da bi ta ne obveljal, naj se dovoli podpora 500 gld.

Tudi poslanec Pakiž podpira Dežmanov predlog, izreka pa obžalovanje, da bode sirotišnica izključljivo nemška, ker v kočevskem okraju živi tudi veliko Slovencev, ki so z nemškimi prebivalci v najlepši slogi in porazumljenji.

Tudi poslanec Hren se pridruži predgovornikom. Pri glasovanju večina odkloni predlog Dežmanov, za kateri glasuje 11 poslancev, sprejme se pa predlog Višnikarjev ter se dovoli podpora 500 gld.

Ponudba Franca Jarca, župnika v Mirni, ki za deželni muzej v nakup priporoča zbirko starih denarjev, se odkloni, ker ima muzej že skoraj vse te denarje in se je zbirka njegova pomnožila po zapuščini pokojnega Dollhafa, kateri je bil večino tudi starih denarjev nabral ravno tam, kakor gosp. Jarc.

Pedagogičnemu društvu v Krškem se po nasvetu poročevalca Šukljeja dovoli podpora 150 gl.

Zatem poroča poslanec dr. Vošnjak o prošnji pedagogičnega društva v Krškem in učiteljev okraja postojnskega, kranjskega, litijskega, novomeškega in kamniškega za izboljšanje učiteljskih dohodkov, ter v imenu finančnega odseka predlaga, naj se prošnje izročé deželnemu odboru z naročilom, da pretresa v prošnjah navedene razloge za povikšanje plač ter v prihodnji sesiji predlaga svoje nasvete o taki vredbi učiteljskih plač, katero dopuščajo deželne finance.

Utemeljuje ta predlog omenja, da plača učiteljev res ni sijajna in da bode treba misliti na njeno vredbo. Ali tako slaba, kakor prosileci trdijo, ni, in zlasti ni primerno, da se sklicujejo na plače učiteljev na Koroškem, kjer je splošnje stanje učiteljev slabše od naših, kakor dokazuje z raznimi številkami. Finančno stanje naše dežele ni tako, da bi mogli že zdaj plače učiteljev povikšati, ker normalno-šolski troški že sami po sebi od leta do leta naraščajo. Deželni odbor naj prej preiskuje, kakšen vpliv bi imelo povikšanje učiteljskih plač na deželni proračun ter naj o tem poroča deželnemu zboru, zato priporoča v imenu finančnega odseka stavljeni predlog.

Poslanec Šuklje podpira ta nasvêt, rekši, da se s poročevalcem strinja v tem, da troški za šolske potrebščine od leta do leta naraščajo in se zdaj še ne vé, koliki bodo končno postali. Tudi v tem se strinja, da plače učiteljev na Koroškem niso tako ugodne, kakor si učitelji mislijo, ki poznajo le številke, zakona koroškega pa ne; plače učiteljev naših so pač absolutno nezadostne, relativno pa niso tako slabe, ker so učitelji samo v treh deželah bolje plačani kakor pri nas, v nekaterih pa, kakor n. pr. v Bukovini, veliko slabše. On izprevidi, da bode treba za učitelje kaj storiti ter daje deželnemu odboru napotek, katerih načel naj se drži pri vravnavi plač. Primerno bi bilo jih vrediti po vzgledu Češke in jih razdeliti v štiri vrste, po 700, 600, 500 in 400 gld. na leto. Prvih naj bi bilo 5 odstotkov, drugih 10, tretjih 45 in slednjih 40 odstotkov.

Poslanec Pakiž priporoča deželnemu odboru, naj pri pretresanju tega vprašanja preiskuje tudi to, bi li ne bilo prav izpremeniti celega šolskega

zakona, ki je vzel krajnim šolskim svetom vse prejšnje pravice, da imajo zdaj le pometati, kuriti, opeko prekladati itd.; ako se pa oglasi za kakega učitelja, se na njegove želje nič ne ozirajo in mu pošljejo morebiti še tacega, ki zdražbe dela.

Poslanec Dežman pravi, da se s predlogom finančnega odseka ne strinja. Treba je čakati, kako bo v državnem zboru z Liechtensteinovim predlogom. Ako ta obvelja, bi se učitelji postavili na vse drugačno podlago. Torej naj se s prenarejanjem šolskega zakona počaka.

Poročevalec dr. Vošnjak poslancu Pakižu odgovarja, da se deželni šolski svet pri oddajanju učiteljskih slub ozira na želje krajnih šolskih svetov in da dostikrat proti predlogu okrajnega šolskega sveta izbere ravno njega, ki ga želi krajni šolski svet. Dežmanu nasproti pa izreka svoje začudenje, da se sklicuje na Liechtensteinov predlog. Naj ta v državnem zboru obvelja, ali naj ne obvelja, učitelje bo treba vse jedno plačevati, zato priporoča še enkrat predlog finančnega odseka.

Pri glasovanju ta predlog obvelja z večino.

Po nasvetu poslanca Kersnika deželni glavar potem ob 1/2. uri popoldne sklene sejo in prihodnje zborovanje napové za soboto, 29. t. m.

Deželno-vladni načrt o plači katehetov na Kranjskem.

II.

V predčerašnjem listu podali smo iz devet paragrafov obstoječi kranjski deželno-vladni načrt o plači katehetov na ljudskih več ko trirazrednicah. Ako ta načrt kranjski z dne 16. sept. t. l. primerjamo z državnim zakonom dne 17. junija t. l., spoznamo na prvi pogled, da razlaga, kakoršno daje temu zakonu, nikjer ni utemeljena, in da določbe njegove nekako nasprotujejo državnemu zakonu.

Že naslov tega načrta se nikakor ne vjema z državnim zakonom. Ta ne govori o plačilu za verski pouk, ampak o vravnavi, o oskrbovanju in o troških verskega pouka na javnih ljudskih in srednjih šolah ter učiteljskih.

§ 3. drž. zakona pravi, da je za poučevanje na več ko trirazrednih javnih ljudskih šolah nagrada podeliti ali pa poseben veroučitelj nastavit. Državni zakon pozna dvojno vrsto veroučiteljev: lastnega in veroučitelja z nagrado. Deželno-vladni načrt pa imenuje v § 1. lastne veroučitelje na ljudskih šolah tiste, ki so nastavljeni s kako nagrado ali pa s stalno plačo. S stalno plačo umestiti se sme poseben veroučitelj le tedaj, ako najmanj po 22 ur na teden poučuje v verouku; po § 2. dolžan je celo do 25 učnih ur na teden prevzeti. Prepričani smo, da bo sicer naša duhovščina skrbela s tisto v nemo kakor do sedaj tudi v prihodnje za poučevanje malih in svojo veljavo tudi v šoli ohranila, a s tem deželnim načrtom se poučevanje v verouku nikakor ne bo pospešilo. Kje bi se veroučitelj našel, ki bi se ves samo šoli posvetiti mogel, ako bi mu bila za njegov trud le sama nagrada nakazana, brez upanja na kake letne doklade in brez pokojnine? Težko nam je tu govoriti o gmotnem stanju, kar se tako rado v zlo jemlje ravno duhovniku, in vendar tudi ta ne more živeti ob samem zraku in je vsak delavec vreden svojega plačila.

Poseben veroučitelj, kakoršnega si misli državni zakon, biti more le tisti, ki je odločen le samo za

šolo, ima stalno plačo ter upanje, da bo dobival letne doklade in pokojnino, kakor jo dobiva drugo učiteljsko osebo, ne pa same nagrade. Po deželno-vladnem kranjskem načrtu nastavi je posebne veroučitelje le tam, kjer je poučevati najmanj po 22 ur na teden. Ako je veroučitelj nameščen s stalno plačo, dolžan je celo poučevati do 25 ur na teden. Ta vladni načrt, dasi skoraj popolno enak nižjeavstrijskemu deželnemu načrtu, je strogejši od slednjega. Dočim poslednji vrejuje posebne veroučitelje nastavi tam, kjer je poučevati v verouku po 18 ur na teden, zahteva kranjski vladni načrt po 22 ur na teden. Pri nas ne poznamo, razun glavnega mesta, nobene kraja, da bi bilo po toliko ur poučevati v verouku na teden, pač pa je primorana naša duhovščina poučevati še po več ur na teden male in velike, ker jih sicer ne more pripraviti za prejemanje sv. zakramentov zaradi pičlo odmerjenih ur v verouku po rednih šolah. Vrh tega ji je pa še oskrbovati poučevanje po več rednih šolah, ki so čestokrat raztresene po ure hoda na daleč okrog.

Po § 3. vladnega načrta naloži se veroučitelju s stalnimi dohodki lahko dolžnost, „da prevzame verski pouk brezplačno tudi na drugih javnih ljudskih šolah do 25 učnih ur na teden“. Koliko letanja bi bilo to od enega kraja do drugega, koliko truda skleneno s tem, koliko časa bi se izgubilo, ako se reč natančneje ne določi! Saj je že poučevanje v verouku po 25 ur na teden za še tako čvrsto osebo za dlje časa skoraj nemogoče, sedaj naj bi pa veroučitelj še letal sedaj tu sem, sedaj tje! Med tem, ko si pri drugih predmetih učitelj vsaj nekoliko še oddahne, ko mu n. pr. pri čitanju, pisanju, risanju itd. ni treba tolikanj govoriti, govoril naj bi neprenehoma veroučitelj, naj bi red in pazljivost ohranil pri 70—90 učencih, in naj bi še sicer tudi zadostoval svojim stanovskim dolžnostim! Da, to zdi se nam nemogoče.

Po § 4. vladnega načrta utegne biti še težje stališče „z nagradami umeščenega posebnega verskega učitelja, ker njegova dolžnost in službeno razmerje določuje se za vsak slučaj posebej z dekretom, s katerim se mu podeli služba“. In kako se mu nagraduje njegov težki stan? On, ki žrtvuje z vso vñemo leta in leta svoje dušne in telesne moči, ko pa opeša, nima ne pokojnine pa tudi nagrade ne, ker več ne deluje.

„Nastavljanje posebnih verskih učiteljev, odmerjenje plače ali nagrade, koliko ur in kje poučevati, določuje deželni šolski svet z deželnim odborom, potem, ko je zaslišal okrajni šolski svet in dotično versko nadoblast“, tako velewa § 5. vladnega načrta. Cerkev naj je dolžna poučevanje v krščanskem nauku oskrbovati, a nima pri vravnani veroučiteljskih služb, pri nastavljanju posebnih verskih učiteljev z nagrado ali stalno plačo, pri določitvi kje in po koliko ur naj se poučuje na teden, drugega vpliva, kakor da se samo zasliši, vpraša za svoje mnenje, ne da bi to odločevalo. O nagradi posebnih veroučiteljev, tistih duhovnih in svetnih učiteljev, ki poučujejo v verouku, o odškodnini za pot, ako se pouk deli zunaj bivališča učiteljevega, se cerkev po § 7. celo ne zasliši ne, ampak to določi sam deželni šolski svet z deželnim odborom, potem ko je zaslišal poprej okrajni šolski svet. Pri tem pa tudi vpliv deželnega odbora nima posebnega pomena, kajti § 7. l. b. pravi: „Ako se deželni šolski svet in deželni odbor ne moreta zjediniti, odločiti ima naučni minister.“

V oblasti naučnega ministra je tedaj vse, in če bi se ta vladni načrt sprejel od deželnega zbora neizpremenjen, ostalo bi pri nas, kar poučevanje v verouku zadeva, skoraj vse pri starem. Ako se vpijočim potrebnostim zares ustreči hoče, skrbeti, da se verouk temeljito in blagonosno poučuje, kakor tudi, da se dotični katehetje dostojno odškodovajo za njih toliki trud, zgoditi se more to le tedaj, ako dobi vrhovna cerkvena oblast pri vravnani teh razmer večji vpliv, kakor se ji ponuja v tem načrtu. Škofija sama najbolje vé, kako in kje je posebno utrditi versko prepričanje, kateremu podlaga je ravno ljudska šola, ona bo tudi najbolje povedati znala, kako je oskrbovati verski pouk. Nas ni nikakor vodila pri tej razpravi kaka animoznost do vis. vlade, mi spoznamo njen blagi namen, osrečiti ljudstva. Želeli bi le, da bi se vravnalo poučevanje tudi v verouku pri nas po deželnih razmerah, odstranile vse nejasnosti, nezadovoljnosti in napačni nazor. Poznamo župnijo v deželi, ki šteje nad 5570 duš, ima le dve delavni duhovski moči, katerima je poleg mnogih pastirskih dolžnosti,

po nad dve uri oddaljeni hoji, pri lepem vremenu, kaj še pri slabem, oskrbovati še po 19 ur na teden poučevanje v krščanskem nauku. Takih primer našli bi lahko še več. Da pri takih okoliščinah naši duhovščini ni mogoče vsestranski vstreči vsem potrebnostim, posebno zdaj, ko se živo čuti tudi pri nas pomanjkanje delavnih moči v dušnem pastirstvu, misli si lahko vsak.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. septembra.

Notranje dežele.

Vsi *gališko-ruski* listi objavljajo poziv k vdeležbi ruskega shoda, ki se bo vršil dné 10. okt. v Lvovu. Poslanec Romanczuk bo poročal o političnem položaji in težnjah ruskega naroda v Galiciji, poslanec Antoniewicz o propinacijski zadevi in poslanec Siczynski o škodi, koju trpi kmetsko prebivalstvo vsled nove cestne postave.

Po parlamentnem običaji je izročil državni tajnik Verzeviczy svojo službo novemu *ogerskemu naučnemu ministru* na razpolaganje. Grof Czaky je rekel, da noče pogrešati izkušene moči državnega tajnika.

Madjarski listi pišejo, da potuje znani *dakorumunski agitator Aleksander Curku* iz Bukarešta preoblečen in z napačno brado po Erdeljskem in Ogerskem in da se vrše tajna posveto-vanja pod njegovim predsedstvom. Časopisje zahteva od vlade, naj izdâ najostrejše naredbe v nadzoro-vanje rumunske meje.

Vnanje države.

Iz Londona se poroča v „Presse“: Grofu Kálnokyju je zadržila *nemška* vlada, da ne bo vplivala na *Avstrijo* gledé vshodnega vprašanja, ki zadeva le avstrijske, ne pa nemške koristi. Ako bo napadla Rusija Avstrijo, storila bo Nemčija svojo dolžnost kot zaveznica, toda iztočne razprtije mora Avstrija sama poravnati z Rusijo.

Srbski minister Mijatović se je povrnil v Belgrad, kjer se je koj potem vršil ministerski svet. Tudi sedaj se odločno zatrjuje, da je ministerska kriza neodvračljiva. — Kraljica Natalija je neki zbolela; akoravno ni bolezen nevarna, vendar bo morebiti treba več mesecev, da popolnoma okreva. Ako se obistini ta vest, nastal bo velik premor v zadevi ločitve kraljevega zakona.

Bolgarski minister Načević je odpotoval v Carigrad, da pojasni Turčiji stališče svoje vlade v makedonskem vprašanju. — Preiskava zoper Kiselova, ki je napadel Načevića, je dokončana. Kiselov bo prišel pred porotnike.

Z objavo dnevnika *nemškega* cesarja Friderika se vedno še v prvi vrsti pečajo nemški listi. „B. Tgbl.“ pravi, da je potovanje Bismarkovo v Berlin v zvezi s to zadevo. Mej tem, ko se trudijo poluuradna glasila, da bi dokazala nepristnost te listine, smatrajo vladni krogi stvar jako resno ter na vse kripnje skušajo izvedeti, kdo je objavil dnevnik.

V *francoskem* ministerskem совету je naznanil predsednik republike, Carnot, da se bo povrnil dné 30. septembra v Pariz, potem pa bo odpotoval dné 6. oktobra v Lyon, Ancey in Dijon ter došel v Pariz zopet dné 11. oktobra. Dan, kedaj se zidete zbornici, ni še določen, a po mnenju listov se bo zgodilo to dné 15. oktobra. — Razni predlogi o preosnovi ustave rastejo v Franciji kakor gobe po jesenskem dežju. Tudi Floquet je izprevidel, da mora zapisati to točko na svoj vpored; toda njegov načrt omejuje skoraj edino le pravice senatove ter ima jako malo upanja, da prodere. — Predveč-rājšnjim je nastal v premogokopih saint-etieneskijh boj méj delavci, ki so zapustili delo, in pa njihovi tovariši, ki tega niso hoteli storiti. Več oseb je bilo ranjenih. Orožniki so zgrabili več rogoviležev, koje so hoteli razgrajalci oprostiti; orožniki so bili vsled tega primorani rabiti orožje.

Nedavno je postal *italijanski* ministerski predsednik Crispi vitez Anuncijatinaga reda. „Unita Cattolica“ je tem povodom objavila pravila tega reda preblažene Device; iz njih je razvidno, da mora vsak nov vitez priseči: da bo vsak dan molil petnajst očenasev in česčenasimarij, ako pa to pozabi, darovati mora revežem 15 soldov; da bo vsak dan pri sv. maši, ako pa to zamudi, dati mora zopet 15 soldov miloščine. Zavezati se morajo vitezi, da bodo pri vsaki priliki, ki se jim ponudi, spremljali Najsvetejše, ki se nese umirajočim bratom, ter darovali za njih dušni mir. Konečno pa morajo biti vsikdar pripravljeni, da se osebno postavijo v bran sovražnikom sv. cerkve in papeževnega prestola. — Zanimivo bi bilo vedeti, ali je tudi Crispi storil to obljubo. Ako da, potem ga je spravil kralj v čudno zadrego; ako pa ne, pa Crispi pač ni pravcat vitez Anuncijatinaga reda?

Iz *Zanzibara* javlja Reuterjevo izvestje: Domačinci so dné 21. t. m. umorili dva uradnika nemške-vshodnoafriške družbe v Kilvi. Uporniki, ki so napadli Bogamopo, so se umaknili v notranje pokrajine.

Izvirni dopisi.

Iz Karlovca, 25. septembra. (Petdesetletni jubilej.) Velečestiti oče Gilbert Gravl, rodóm Slovenec iz Višnje Gore, slavi v krogu svojih sobratov v Karlovcu te dni redko slovesnost:

25. t. m. ovršuje petdesetletnico vstopa svojega v red oo. frančiškanov. — Isto praznuje v Ljubljani njegov kolega, prečastiti o. Evstahij Ozimek, provincijal Kranjsko-Hrvatske. Oba sta bila zajedno na en dan preoblečena za redovnika v Tersatu.

2. novembra slavi omenjeni prečastiti oče svoj sedemdesetletni rojstni dan in 4. t. m. svoj sedemdesetletni kretni dan na imé sv. Frančiška Serafinskega. Velečastni gosp. slavitelj je eden nastarejših patrov v karlovškem samostanu, in po letih v celej provinciji drugi.

O. Gilbert prišel je v Karlovec za učitelja in kateheta mestnih kralj. šol v l. 1847, kjer je kot tak služboval do 1853. Mnogi še sedaj živeči odlični meščani karlovški so bili njegovi učenci. Premestili so ga odtod v Kamnik. Tam je šest let neumorno deloval kot učitelj na štirirazredni šoli. Iz Kamnika prišel je v Brežice, iz Brežic v Samobor, odtod v Jasko in iz Jaske zopet v Karlovec, kjer ima brezbrojnih prijateljev, pri katerih si je pridobil največje spoštovanje s svojim lepim, vedno mirnim, zmernim in prijaznim, ljubkim in nepohotnim ponosom in vedenjem.

Mi vsi, ki poznamo blagega starčka, čestitamo mu iskreno in od srca k tej lepi in redki mu slovesnosti, in preverjeni smo, da ga imajo in ga i hočejo imeti v najlepših spominih vsi njegovi nekdani učenci, posebno še oni, ki bivajo v gradu Karlovcu.

Čestiti g. oče Gilbert je, da se izrazim kratko a določno, pri Slovencih, mejačih Hrvatom, najbolj popularna oseba. Zato pa žvali so njega povsod, kjer je primanjkovalo duhovniških moči — v pomoč. In prišel je, dasi so mu težka leta, visoka starost, skoro zabranjevala. Tako je cele 4 mesece nadomeščaval pokojnega g. Lavoslava Gorenjca, župnika adleškega, blagega spomina, tako je veseljem, dasi trudem pomagal vsako leto v velikonočnej spovedi pri farah slovenskih ob Kolpi. Zato jim je vedno drag gost sedaj in v bodočnost.

Mi mu od srca iskreno kličemo: Živel še mnoga leta naš jubilar, naš stari, vredni oče; Bog mu dal še mnogo duševnega veselja v častitljivej njegovej starosti!

J. P.

Od sv. Jakoba pri Savi 25. sept. Ne vem, če se boste še spominjali, kdaj bi bili čitali v „Slovenecu“ zadnji dopis iz našega kraja. Pri nas namreč ni imenitnih in imovitih ljudi, da bi kaj posebnega osnovali in potlej po svetu razglašali; pri nas nimamo takih naprav in ustanov, katerih delovanje in gibanje bi zanimalo širši svet; mi mirno živimo ob trudu in znoju tukaj za Savo. Zato nikar ne zamerite, če ne dobivate od nas dopisov, kakor jih sprejemate iz premnožih družih krajev ter tudi nas z njimi zabavate in oveseljujete, tako da nas res grajalno zadevajo preobrnene besede: „Jemati je slajše nego dajati.“

Vendar toliko navdušenje, kakoršno je bilo včeraj pri nas, je pa že vredno, da se vsaj ob kratkem opiše in najde svoj prostorček v „Slovenecu“. Kaj pa je bilo?

Štiridesetletnico slavnega vladanja presvetlega cesarja Fran Josipa I. smo praznovali. Sicer je bila ta slavnost nameravana za prihodnjo nedeljo, a ker bi takrat ne utegnili priti okrajni glavar k nam, priredili smo jo včerajšnjo nedeljo in sicer tako slovesno, kolikor se je dalo v kratkem času naši bolj skromni duhovnji. Glavna reč, smo si mislili, mora biti v cerkvi, torej na vsak način dvojna služba božja. Pa ravno v tem oziru nam je že trdo šlo; naš č. g. župnik so z velikim trudem iskali duhovnika, pa ga skoraj ni bilo dobiti; ob nedeljah so sploh gospodje močno napreženi in pomanjkanje duhovnov je še zelo občutno. Z veseljem nas navdaja vest iz Ljubljane — naj memogrede omenim — da je zdaj tako veliko bogoslovcev, kakor že dolgo, dolgo ne poprej; to nam je vesela nada, da se že skoro občutnemu pomanjkanju v okom pride. Vendar se je posrečilo slednjič dobiti duhovna za drugo službo božjo ob desetih; obljubili so in tem jako vstregli nunski katehet iz Ljubljane, preč. g. Kržič.

Zdaj, ko je bilo vse zagotovljeno, začelo se je živahno gibanje in pripravlanje, da je bila v ne-

deljo naša vas res v praznični opravi, z maji, venci in zastavami olupšana, zlasti šola je bila krasno ovenčana. Blizu župnijskega poslopja na občinskem svetu, kjer je zasadila šolska mladina lipo v spomin štiridesetletnice, je bil postavljen lep slavalok z napisom: „Hrast se omaja in hrib — zvestoba Slovenca negane!“ Tukaj je bil tudi napravljen vzvišen prostor za govornika. Na tem kraju se je zbrala šolska mladina praznično oblečena, deklice z venci na glavi, mnogo jih je bilo v beli obleki, z g. župnikom in učiteljem. Točno ob 1/2 10 se pripelje okrajni glavar blagorodni gospod Mahkott, in stopivšemu iz voza poda šolarica lep šopek. Glavar prijazno pozdravi šolsko mladino in zbrano ljudstvo ter gre z g. župnikom v župnijsko stanovanje in od tod v cerkev na njemu posebej pripravljeni prostor. V cerkvenem govoru so pridigar prelepo razkazovali, kako srečni se smejo naš svetli cesar imenovati in kako tudi osrečujejo vse svoje narode, rekoč, da si je gotovo mislil že marsikdo: „kako srečen bi bil, ko bi bil cesar“; vendar cesar niso zato srečni, ker so cesar, kajti njih skrbi so velike, njih opravila težavna, marveč zato jih moramo blagrovati, ker so tako blagega srca, tako pobožnega duha in plemenitega značaja; vse to so nam gospod pojasnjevali z raznimi dogodki iz vzglednega v resnici pobožnega življenja Njih veličanstva. Ravno tako so nam iz zgodovine dokazovali, kako od nekdanj slavni vladarji iz habsburške hiše in še osobito sedaj vladajoči naš ljubljenski cesar osrečujejo svoje podložne zlasti s tem, da jih varujejo tujih sovražnikov, da skrbijo za notranji mir in blagor svojih raznovrstnih narodov, ter se posebno s tem, da jim branijo najdražji biser — sv. vero pred raznimi sovražniki, nekdanj pred Turki in protestanti sedaj pred pogubnim liberalizmom. Tudi mi smo lahko srečni, ako posnemamo predobrega vladarja krščansko srce; — molimo iz dna srca, da bi jih nam Oče nebeški še mnogo mnogo let ohranil. — Potem je bila peta sv. maša in precej po sv. maši se je zopet zbrala šolska mladina na prejemnem prostoru obdana od mnogoštevilnega ljudstva. Blagorodni glavar ogovori otroke s prisrčnimi a krepkimi besedami, kakor smo jih vajeni čuti iz njegovih govorniških ust. Pri obedu je bil povabljen tudi župan, g. učitelj in cerkvena ključarja; g. okrajni glavar in župnik razvedrovala sta goste z navdušenimi, slavnostnemu dnevu primernimi napitnicami. Le škoda, da je bil primoran g. glavar že ob 2. uri nas zapustiti, ker je imel s svojo navzočnostjo in zgovornostjo enako svečanost poslati v Vevčah.

Popoldne se je po odpetih litanijah šolska mladina še enkrat zbrala okrog novo vsajene lipe; g. učitelj Cigler jej v slavnostnem govoru razloži pomen dneva in nato se prične otročja veselica: vsak je dobil lep kos belega kruha in kozarec vina, kateri so pa pri tomboli srečni bili, še šolskih reči; najlepši dar pa seveda oni junak, ki je priplezal na vrh visocega gladkega mlaja. Če še pristavim, da je popoldne svirala domžalska godba, potem mi ni treba še dokazovati, da je bil res ta dan vesel, ki ne pojde nikdar iz spomina mladim in starim.

Z Notranjskega, dné 23. septembra. (Gozdno-varstvena naredba.) [Konec.] Gozdno-varstvena naredba c. kr. okr. glavarstva logaškega pa zadeva te-le gozde, in sicer gozde posestnikov: iz Starega Trga, Babne Police, Dan, Knežje Njive, iz Kozarš, Markovca, Nadleska, Podcerkve, Podgore, Šmarate, Viševka, z Vrha, Vrhniko, iz Podoba, Igevasi, Dolenj in Gorenjih Poljan in iz Podloža, in skupni obseg vseh teh gozdov, ležečih na Račni Gori in Snežniku, iznaša torej 4727.43 oral.

Razlogi so pa nastopni:

Pri svojih obhodih prepričal se je c. kr. gozdno-nadzorni adjunkt, da stojé vsi gozdi, naštetí v priloženem izkazu, na pravih kraških tleh, katera bi se vsled svoje lege in vsled vpliva podnebja in vetrov kmalu opustošila, ako bi tega ne branil gozd. Iz tega sledí, da posestniku ta tla ne bi nikakor mogla donášati večje koristi, kakor če se na njih ohrani dobro sklenen in visokoploden gozd, ki s svojo senco ohranjuje tla vlažna in toliko rodovitna, da se bode s časoma sam ohranjeval, ako se z njim po strokovnjaskih načelih gospodarí.

Podobne krajevne razmere na Račni Gori in na pogorji Snežnika opravičujejo tudi, da se za te gozde predpiše gospodarstvo po enakih načelih. Razven tega odločili so tudi oziri na posameznega kmetovalca, kateri v skupini z nad 450 tovariši gotovo zadene manjše breme, kakor če bi se ta skupina delila v več manjših.

Ker naštetí gozdi obsejajo več ko 2000 katastralnih oral zemljišča, opravičen je v zmyslu označila c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dné 9. okt. 1874, št. 30. dež. zak., predpis, da se ima nastavití izprašan gozdar. Iz ravno teh ozírov opravičen je predpis, da se imajo istemu podredití trije gozdni čuvaji, kajti na vsakega odpade v nadzorovanje še mnogo več ko 800 oral gozda.

Na zasebne težnje posameznega gospodarja se ni mogel ozir jemati, predpisalo se je tedaj, da ima odmeriti užitek gozda gozdni odbor na podlagi strokovnjanskega navoda, kajti vsakdanje izkušnje učé, da zlasti manjši posestniki radi gozd plenijo na škodo svojemu premoženju in na škodo rodovitnosti cele okolice, in bati se je, da bi se ne opustošila pogorja ložke doline ter izpremenila v goli kras, ako se bode leto za letom le gledalo na to, da se iz gozda vedno več vrednosti vzame, ne pa skrbelo za varstvo njegovo in tako zabranilo, da se gozd polagoma in komaj znatno umika pašniku, iz kateri odnašajo hudourniki in vetrovi plitvo prst in ga izpremené v neplodno in skalovito peševino.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) zahvalil se je Žužemberčanom za čestitko, kojo so dne 23. t. m. ob prilíki praznovanja štiridesetletnice cesarjevega vladanja telegrafíčno sporočili Nj. veličanstvu.

(Dnevni red VII. seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani) dné 29. septembra 1888 l. ob 10. uri dopoldne. — 1. Branje zapisnika VI. deželnozbornske seje 27. septembra 1888. — 2. Naznanila deželno-zbornskega predsedstva. — 3. Poročilo deželnega odbora gledé dovoljenja priklad za okrajne ceste. — 4. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o letnem poročilu deželnega odbora, in sicer: a) o § 8. „Šolstvo“; b) o § 10. „Osebné zadeve“; c) o § 11. „Splošnje zadeve“; d) o § 1. „Skleneni zakoni“; e) o § 2. „Davki“; f) o § 4. „Deželne podpore“; g) o § 7. „Deželni zavodi in zakladi, A. Prisilna delavnica, B. Deželni dobrodelni zavodi.“ — 5. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu za l. 1887. — 6. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu za leto 1889. — 7. Ustno poročilo finančnega odseka gledé doneska k troškom uravnave reke Krke. — 8. Ustno poročilo upravnega odseka gledé osuševalnih del v Račenski dolini. — 9. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Loški Potok za izločitev iz ribniškega sodnega okraja in združenje z ložkim sodnim okrajem. — 10. Poročilo upravnega odseka o načrtu zakona, s katerim se prenareja zakonito določilo o tistih, ki so oproščeni, da ne plačujejo pristojbine za lovsko karto. — 11. Poročilo upravnega odseka o načrtu zakona o prepovedanem lovskem času. — 12. Poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1889. — 13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji začasnega učitelja Ivana Zarnika v Nevljah, da bi se uvrstil v tisti plačilni razred, v kojem je bil pred boleznijo. — 14. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji učiteljske sirote Ivane Maschek za dovoljenje daljnega uživanja miloščine letnih 50 gld. — 15. Ustno poročilo finančnega odseka o letnem poročilu deželnega odbora, in sicer o § 8. „Šolstvo“, marg. št. 7. „Nemščina na slovenskih ljudskih šolah“ in marg. 8. „Neobligaten pouk v nemščini na slovenskih ljudskih šolah.“

(Iz štajerskega deželnega zbora.) Včeraj je potrdil zbor enoglasno postavó, ki vrejuje plače veroučiteljev na ljudskih šolah. Poslanec Jerman je poročal o prošnji razstavne komisije v Celji za podporo 500 gld. Ker bi se z dovoljenjem takih podpor ustanovila nevarna precedenca, je predlagal poročevalec, naj se prošnja odbije, čemur je zbor pritrdil.

(Velikodušen dar.) Nj. ekscelexca mil. knezoškof lavantinski so dné 2. avgusta o svoji zlati sv. maši odločili v podporo bolnih duhovnikov mariborske škofije 2000 gld.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Prestavljeni so sledeči čč. gg. kapelani: Ivan Šlakar v Boh. Bistrico, Jakob Lebar v Boštanj, Fran Demšar v Sv. Križ pri Kostanjevici, Leop. Picigas v Mirno Peč, A. Krainer v Kolovrat, Fran Mekinec v Št. Vid nad Ljubljano, Leopold Zaletel v Mengeš, Anton Koblar v Št. Juri pri Kranji ter Fran Kušar

v Moravče. Novomašnik č. g. Konrad Texter gré za kapelana v Čatež pri Krškem.

(Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.) Č. g. Jos. Atteneder, kapelan na Vidmu, pride za kapelana na Bizeljsko, čast. g. Jakob Kitak, kapelan v Šmartnem pri Slov. Gradci, v Galicijo. Č. g. P. Bonaventura Čiček, kapelan pri sv. Petru in Pavlu v Ptuji, gré za kapelana k sv. Trojici v Halozah. Kaplanija na Vidmu in II. v Šmartinu ostanete prazni.

(Pravi spaček) je ljubljanska nemška deška šola. Z velikimi žrtvami jo je mesto moralo napraviti, „da nemški otroci ne ostanejo brez pouka“. Sedaj je očitno, kako zeló jo je treba te „nemške“ deške šole! Osnovana za otroke mestne občine, se vzdržuje pri življenji s tem, da učencev loví od vseh vetrov ljubljanske okolice: iz Šiške, iz Udmata itd. In ti so, seveda, čista nemška kri? Kaj pa da; saj je izmed 24 otrok prvega razreda, kakor smo izvedeli, šestnajst taci, ki niti besede nemščine ne znajo. In vendar je v Ljubljani potrebna „nemška“ deška šola! Pa saj smo bogati; le vrzimo v vodo par tisočakov vsako leto!

(Kakošne so židovske race?) Včeraj sta dva ljubljanska knjigotrčca ponujala dunajski list „Das interessante Blatt“, v katerem je poleg družih „grozovitosti“ tudi naslikano, kako „nora žena v (ljubljanski) nunski cerkvi z velikim nožem loví in kolje deklice pri maši“. Kaj se je res zgodilo, je že „Slovenec“ naravnost in istinito povedal; kakošni pa so ti dunajski listi in njihovi ljubljanski postreščki, se najlože izpozna iz slike, na kateri je naslikan star dolgolasi mašnik, ki mašuje v koretlju!!

(„Češčenje Jezusa v Najsvetejšem Zakramentu“.) Za moške glasove, deloma z obligatnimi orgljami, postavil Ivan Pogačnik. Op. 3. Cena 50 kr. (Založil skladatelj. Tisk Blaznikov.) Dobroznani gosp. skladatelj, kateri je letos meseca maja razveselil slovenske organiste z občno pohvaljenimi „Marijinimi pesmami“, podaje nam pod zgornjim naslovom petero obhajilnih pesmi. Te se bodo zbog originalnosti v melodiji in harmonizaciji gotovo vsakemu organistu prikupile, zlasti onemu, kateri se vkvvarja z moškim zborom. Pomanjkanje slovenskih cerkvenih skladb za moški zbor je jako občutljivo, osobito pa pesmi v čast Najsvetejšemu zakramentu. Hvaležni moramo biti tedaj g. Pogačniku, da je s svojim najnovejšim delom odpomogel na tako časten način temu pomanjkanju. Pesmi so, razven ene, v homofonem, lahkem, gladkotekočem slogu; napevi so čvrsti in naravni. Št. 2., 3. in 5. imajo obligatno spremljevanje z orgljami, katero učinek jake povišuje. Pozná se vsem peterim skladbam, da jih je vstvarila pridna roka skladatelja, kateri je sam sebi najostrejši kritik. Slovenski organisti, podpirajte tacega moža! — To delo dobiva se v „Kato-liški bukvarni“ v Ljubljani ali pa pri skladatelji v Vipavi.

A. L.

(Premeščen bode) meseca oktobra četrti batalijon domačega polka baron Kuhn št. 17 iz Trebinja v Ercegovini v Ljubljano.

(Preskušnje o učiteljski pripravnosti) za ljudske in meščanske šole bodo v Ljubljani dne 5. nov. in naslednje dni v za to odmenjenih prostorih učiteljskega izobraževališča.

(Umesten ukaz.) Okrajno glavarstvo celjsko razposlalo je občinam ukaz, županstva naj vplivajo, kolikor moč, da se zabranijo prodajanja zemljiških polovic. Pogosto se pripeti — tako se glasi razpis — da eden zakonskih družét svojo posestno polovico močno zadolži in konečno prodá, večkrat izvršijo se take prodaje v krémi, pogosto takrat, kadar prodajalec ni popolnoma pri pameti. Nasledek temu je navadno, da mora drugi zakonski družé svojo polovico tudi prodati ali pa ono prodano polovico po neprimerno visoki ceni zopet kupiti.

(Prodaja plemenskih bikov v Krškem.) C. kr. kmetijska družba kranjska prodajala bode v torek, 16. oktobra dopoldne ob 9. uri na Gregoričevem dvorišči v Krškem bike muricidolske (sive) pasme. Ti biki so nakupljeni z državno podporo ter bodo prodani na javni dražbi onim kranjskim gospodarjem, kateri dadó največ za nje. Na dražbo bodo postavljeni biki za polovično kupno ceno.

(Sreča v nesreči.) Lani dne 1. julija si je, kakor smo takrat naznanili, gosp. prof. Skuhala, župnik in dekan v Ljutomeru, z voza skočivši navrazil nogo, da je skoz več tednov moral čuvati posteljo. Noga še danes ni v redu, ker se gospod mora pri hoji opirati ob palico. Nedavno je pretila

nova nezgoda. Imenovanca je namreč bil obiskal prelat msgr. Kosar. Peljala sta se, kakor se nam piše, v Slamnjak. Potoma se je zlomilo pero na vozu. Sreča, da ni bilo še večje nesreče!

(Nesreča.) Iz Rajbeljna se nam poroča: Ponesrečil se je v ponedeljek zvečer na Mangartu nadporočnik Valenta iz Moravskega. S svojim tovarišem hotel je iti čez Mangart na Fužine. Pod vrhom na „Travniku“ zasačila ju je tako gosta megla, da nista mogla najti pota. Ponesrečeni prišel je predaleč na neki rob, ter zadrnil v globok prepad. Še-le sinoči so ga našli vsega razbitega in prinesli semkaj v Rajbelj.

(V proslavo) štiridesetletnega vladanja Nj. velečastva presvetlega cesarja Frana Josipa I. priredita društvu „Bralno društvo“ in „Podružnica sv. Cirila in Metoda“ v Šempasu dne 7. okt. 1888 ob 5½ uri popoldne v dvorani gosp. Josipa Rijavca slavnostno besedo z nastopnim vspešdom: 1. Godba: „Naprej“, svira orkester. — 2. Petje: „Kantata“, poje moški zbor. — 3. Slavnostni govor. — 4. Petje: „Tam gdje stoji“, poje moški zbor. — 5. Godba: Odlomek iz opere „Norma“, svira orkester. — 6. Igra: „Ženski jok“, v jednom dejanji. — 7. Godba: Odlomek iz opere „Macbeth“, svira orkester. — 8. Petje: „Za Hrvate“, poje moški zbor. — 9. Srečkanje štirih dobitkov. — 10. Godba: „U boj“, svira orkester. — Vstopnina za neude 20 kr.; srečke po 10 kr.

(Vabilo) k veselici, katero priredi podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Tominu v proslavljenju 40letnega vladanja našega presvetlega cesarja Frana Josipa I. v prostorih tominske čitalnice dne 30. septembra 1888. Vspešdom: 1. Cesarska himna; Mešan zbor. 2. Slavnostni govor. 3. Pl. Zajc. Večer na Savi. Moški zbor s četverosplovom. 4. Deklamacija. 5. F. S. Vilhar. Domovini. Mešan zbor. 6. F. S. Vilhar. Po jezeru. Varijacija za glasovir. 7. Kücken. Plavaj, ladja moja. Ženski zbor s spremljevanjem na glasoviru. 8. Borštnik. Ponesrečena glavna skušnja. 9. Hajdrih. Hercegovska. Moški zbor s četverosplovom. 10. Tombola. — Po veselici prosta zabava. Vstopnina 30 kr. za osebo. Začetek točno ob ½8 uri zvečer. Odbor.

(Zahvala.) Slavna kmetijska podružnica v Postojini sklenila je v svojem obnem zboru dne 7. junija t. l., da bode v proslavo 40letnega vladanja našega presvetlega cesarja Frana Josipa I. podarila peterim šolam v podružničnem okraji vsaki po jedno garnituro vrtnarskega orodja. In med temi je tudi dvorazrednica v Hrenovicah. Za ta mnogocenjeni dar zahvaljuje se najtopleje

krajni šolski svet.

Narodno gospodarstvo.

Poročilo deželne odbora o trtni uši na Kranjskem.

(Dalje.)

Po dopisu c. kr. deželne vlade 30. avg. l. 1888. št. 8867 je visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo z ukazom 9. avg. l. 1888. št. 4187, rešuje predloženi sejni zapisnik deželne komisije v zadevi trtne uši, prijavilo sledeče:

„Nasaditev državnih vinogradov za ameriške trte v ondotnih, po trtni uši okuženih krajih se bode, kolikor bo treba, izvršilo v soglasji z željo deželne zbornice, toda le, če se bodo v ta namen po svoji legi in kakovosti zemlje primerna zemljišča pod zmernimi pogoji dala poljedelskemu ministerstvu na razpolaganje. Ako se pa ta pogoj ne bi izpolnil, morala bi se le z novega razširiti kostanjeviška trtnica. Sicer pa je bilo do zdaj ameriških trt, ki so bile pripravljene za oddajo, vedno še več na razpolaganje, kakor so jih vinogradniki zahtevali, tako da se je precejšnja množina morala zopet vložiti v trtnico. Kar se dalje tiče izprošene naprave trtnice v oddaljenem kraju od okuženih vinogradov, se to zaradi tega ne more dovoliti, ker je kredit za trtno uš brez tega že močno obrabljen oziroma obljubljen. Vrh tega pa se še opomni, da se dotični želji deželne zbornice in deželne komisije za trtno uš v tem oziru ne jemate, ker bi po deželno-zborskem sklepu nasaditev trtnice služila za poskus z ameriški trtami, po sklepu komisije pa za izgojevanje domačih trtnih vrst. Želji, da bi se oddajale tuje trte po kolikor mogoče nizki ceni, se je že vstraglo, ko se je pod št. 2195 dne 23. februarja l. 1888. naznanil c. kr. deželni vladni ukaz dne 7. februarja l. 1888, št. 1854, po katerem se je cena raznovrstnih trt znižala na 6 gld. za tisoč trtnih šib, torej le za 1 gld. več kakor navadno velja tisoč domačih trt. Dalje se je cena za vkoreninjene trte znatno znižala in slednjič določilo, da se bodo tiste vrste trt, ki se še malo nahajajo po vinogradih, prodajale po enaki ceni,

kakor so se kupile. Pričakovati pa je, da bode mogoče še znižati ceno za trtne šibe tistih vrst, katere se rabijo le kot podlaga požahnjevanju. Želje, da bi se brezplačno oddajale ameriške trte za nasaditev, pa poljedelsko ministerstvo ne more uslišati, in sicer že iz tega vzroka ne, ker bi se potem gotovo zahtevalo trt brez ozira na to, se-li v resnici potrebujejo ali ne, in sicer v toliki meri, da bi se sploh ne moglo vstreti vsem zahtevam. Ravno tako se tudi ne more ozirati na priporočilo deželne komisije, da bi se oddajale požahnene trte in sicer že zaradi tega ne, ker bi to napravljalo preveč stroškov. Za nasaditev vinogradov z ameriški trtami se darila ne morejo dovoljevati, ker ima državna uprava razun tega že znatne stroške za izgojevanje in oddajo takih trt, in ker se vendar-le mora smatrati, da je nasaditev omenjenih trt prepuščena previdnosti vsakega posameznega zemljiškega posestnika in je edino le v njegovo korist, za kar jih pač ni treba umetno spodbujati z darili, in da je končno za stroške, ki jih imajo vinogradniki z zasaditvijo novih vinogradov, nekaka odškodnina deloma določena že z oprostitvijo zemljiškega davka skozi osem let, kar je utemeljeno v § 7. državnega zakona 27. junija l. 1885., držav. zak. št. 3. l. 1886.“ (Konec prih.)

Telegrami.

Linc, 29. sept. Škof Müller le danes dopoldne nagloma umrl vsled otrpnenja pljuč.

Berolin, 27. sept. „Reichsanzeiger“ objavlja poročilo Bismarckovo, koje navaja pomote v ponatisnem dnevniku cesarja Fridrika ter prosi cesarja, naj se prične zoper „Deutsche Rundschau“ kazensko postopanje zaradi premišljenega objavljenja državnih tajnostij. — Državni kancler je ob enem naznanil pravosodnemu ministerstvu, da je cesar privolil v kazensko postopanje.

Pariz, 28. sept. Grof Pariški je poslal pismo Bocher-ju in Audiffret-Pasquier-ju, v kojem ju opominja k edinosti ter zaupanji v bodočnost, kajti sloga lahko nadvlada razprtije nasprotnikov.

Madrid, 28. sept. Manifest dona Carlosa ugovarja, da je kedaj obljubil, da se ne bo bojeval zoper vladarico in skušal združiti se z alfonzisti, vendar pa ne bo ničesa storil, kar bi moglo motiti mir Španije, dokler tega ne zahteva Španija.

Umrli so:

26. septembra. Franc Podkrajšek, zasebnik, 58 let, Rimska cesta št. 11, škarlatina. — Janez Sirk, mesarjev sin, 13 mes., Poljanska cesta št. 34, katar v črevih. — Terezija Kadunc, 1 uro, in Elizabeta Kadunc, 3 sre, ključarjeve hčeri, sv. Petra cesta št. 38, oslabiljenje.

V bolnišnici:

23. septembra. Franc Dolčič, kovač, 28 let, tentanus. 24. septembra. Valentin Hribar, gostac, 67 let, pyaemie. 25. septembra. Ignacij Koncilje, delavec, 39 let, srčna hiba. — Martin Jenko, zidar, 60 let, otrpnenje črev. 26. septembra. Terezija Perne, kajžarjeva žena, 56 let, vsled raka.

Tuji.

26. septembra.

Pri **Mattéu**: Karol vitez pl. Finetti, brzojavni uradnik, s sestro, iz Gorice. — Zikerman in Bunkenmacher, trgovca, z Dunaja. — Ruckgerber, dijak, iz Beljaka. — Hrimerer vitez pl. Schaffer iz Trsta.

Pri **Stonu**: dr. Jurij Puko s Krškega. — Leban, Roth in Jeklin, s Trsta. — Oresnik, Lunjak in Fries z Dunaja. — J. Strohshneider, izdelovatelj stolpov, iz Litmerice. — Weitzman, odvetnik, iz Nemčije.

Pri **Južnem kolodvoru**: Bolaffio iz Gorice. — Ant. Gregorič, častnik, iz Gorice. — Josip Porta, trgovec z lesom, s soprogo, iz Celovca.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		barometra v mm	termometra po Celziju			
27.	7. u. jut.	730.8	11.4	sl. vzh.	oblačno	0.00
	2. u. pop.	739.1	15.3	sl. svzh.	del. jasno	
	9. u. zveč.	739.5	10.8	"	"	
Srednja temperatura 12.5°C., za 1.3° nad normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

28. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 25 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ 16% „	110 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	97 „ 65 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 20 „
Akcije avstr.-ogorske banke	875 „
Kreditne akcije	313 „ 60 „
London	121 „ 15 „
Srebro	— „
Francoski napoleond.	9 „ 56 „
Cesarski cekini	5 „ 68 „
Nemške marke	59 „ 22 1/2 „

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Izdajatelj: Matija Kolar.

Matija Gerber,

(J. C. Gerber)

Ljubljana,

priporoča svojo bogato in raznovrstno zalogo

slovenskih molitvenih knjig,

različno vezanih, in po jako nizkih cenah na primer v papirju, v pol usnji pozlačene, popolnoma v usnji z zlato obrezo, v rujavem usnji okovane, dalje vezane v slonovi kosti, v ponarejenem kristalu, v žamet in plišu, z pozlačenimi vogli in s podobo v sredi. Izdeluje pa jih tudi, kakorkoli zahtevajo častiti naročniki.

Kdor vzame večje število knjižic, dovolim mu primerno znižanje cene (rabat).

Častite naročnike prosim, naj se kar naravnost na-mé obračajo.

Cenilnik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko. Vse knjige moje založbe dobivajo se tudi po vseh knjigarnah.

Dalje opozarjam svoje p. n. naročnike in kupovalce, da se že nekoliko časa prodajajo in širijo med ljudstvom slovenski molitveniki, ki niso na Kranjskem prišli na svetlo, katerih ni spisal kak gospod duhovnik in ki tudi nimajo knezoškofijskega potrjenja. Na teh knjigah se dalje nahajajo tudi taki napisi, kakor jih imajo knjige, ki so v moji zalogi in še celo trije različni napisi, med tem, ko je vsebina pri vseh knjigah enaka. (4)

OTQMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), naj bolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapcirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozameritje, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupecem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — **Modroce na peresih** (Federnadratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: **altarne preproge**.

☛ **Ceniki s podobami zastonj in franko na zahtevanje.**

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe po mogoče nizke ceni.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela. Cenilnik s podobami zastonj in franko.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnečev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njihjo stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rešeno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so **oljnaté barve v ploščevinastih pušicah** (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ **Cenike na zahtevanje.**

Tisk „Katoške Tiskarne“ v Ljubljani.